

ЗАКОН

О ОДБРАНИ ОД ГРАДА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се систем одбране од града у Републици Србији, права и обавезе органа државне управе, органа аутономне покрајине и органа јединица локалне самоуправе, организација система одбране од града, начин финансирања и надзор над спровођењем овог закона, као и друга питања од значаја за систем одбране од града.

Члан 2.

Систем одбране од града обухвата скуп мера и радњи за планирање, финансирање, организовање и спровођење методолошких послова који се односе на радарско откривање и праћење олујно-градоносних облака, утврђивање степена градоопасности и засејавање градоопасних облака хемијским реагенсима у циљу заштите пољопривредних усева и других материјалних добара, утврђивање ефикасности спроведене методологије и развојно-истраживачке послове у области модификације времена.

Систем одбране од града је део јединственог система заштите и спасавања људи, материјалних и културних добара и животне средине од елементарних непогода и других несрећа.

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) одбрана од града је скуп мера и активности којима се у конвективном облаку, на вештачки начин формира већи број земаља зрна града од броја који се ствара у природним условима;

2) модификација времена јесте намерна промена природног процеса у атмосфери путем хемијског, механичког и другог вида вештачког деловања у циљу одбране од града, стимулације падавина и рашчишћавања магле;

3) засејавање градоопасних облака јесте унос хемијског реагенса у радаром одређене делове градоопасних облака у циљу одбране од града;

4) хемијски реагенс јесте вештачки аеросол који се под контролисаним условима уноси у атмосферу у циљу модификације времена;

5) средства за засејавање јесу носачи хемијског реагенса - ракете, генератори и пиротехнички патрони и ваздухоплови специјалне намене;

6) лансирна станица јесте комплекс који чине земљишна парцела са одговарајућим објектима и опремом за испаливање противградних ракета у циљу одбране од града, а на коме се врше и основна метеоролошка осматрања појава везаних за градоопасну облачност;

7) мрежа лансирних станица је скуп станица чији је распоред и број одређен тако да омогући оптимално засејавање градоопасних облака;

8) метеоролошки радар је сложени електронски уређај, који емитује електромагнетну енергију у простор са циљем добијања квалитетних информација о особинама хидрометеора;

9) радарски центар јесте комплекс који чине земљишна парцела са одговарајућим објектима, инструментима и опремом за радарска мерења и осматрања облачности и падавина и спровођење методологије одбране од града;

10) радарско откривање и праћење олујно-градоносних облака јесте скуп радњи које обухватају типизацију облачних система, идентификацију и квантификацију градоносних и других падавинских процеса метеоролошким радаром;

11) мрежа радарских центара је скуп свих радара који се користе у циљу радарског откривања, праћења и мерења карактеристика олујно-градоносних облака и који су лоцирани тако да обезбеђују стално, двадесетчетворочасовно покривање целе брањене територије, као и област изван брањене територије и то најмање 50 km ван државне границе;

12) оцена ефикасности примењене методологије одбране од града јесте процена ефеката одбране од града коришћењем метода нумеричког моделирања, статистичке процене и оцене економских и физичких ефеката.

Члан 4.

Систем одбране од града заснива се на начелима превентивне заштите, научне заснованости и економске оправданости одбране од града, начелу јединства и начелу јавности.

а) начело превентивне заштите

Приликом обезбеђивања одбране од града, приоритетно се спроводе превентивне мере заштите како би се ризик по живот и здравље људи и угроженост материјалних добара свели на најмању могућу меру.

б) начело научне заснованости и економске оправданости одбране од града

Становништво и имовина штите се од града методама које су научно засноване, водећи рачуна о заштити животне средине, као и економске оправданости ове заштите.

в) начело јединства

Одбрана од града одвија се у складу са начелима, основним циљевима и прописаним мерама заштите у оквиру јединственог система заштите и спасавања људи, материјалних добара и животне средине од елементарних непогода и других несрећа.

г) начело јавности

Субјекти система одбране од града обавештавају јавност о стању система одбране од града и чине информације доступним, у складу са законом.

Члан 5.

Субјекти система одбране од града су органи државне управе, органи аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе.

Субјекти система одбране од града обезбеђују успостављање и функционисање јединственог система одбране од града на територији Републике Србије, у складу са овим законом и другим прописима.

II. НАДЛЕЖНОСТ ОРГАНА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ

Члан 6.

Влада, на предлог органа државне управе надлежног за послове одбране од града (у даљем тексту: надлежни орган), усваја:

- 1) дугорочни програм развоја и рада система одбране од града;
- 2) средњорочни програм развоја и рада система одбране од града;
- 3) редовне и ванредне извештаје о функционисању јединственог система одбране од града.

Сви пројекти модификације времена који се односе на одбрану од града и који се изводе на територији Републике Србије морају бити одобрени од стране Владе и под њеном контролом.

Члан 7.

Надлежни орган:

1) обезбеђује функционисање јединственог система одбране од града, предлаже Влади програме развоја из члана 6. став 1. тач. 1) и 2) овог закона;

2) припрема за Владу редовне извештаје из члана 6. став 1. тачка 3) овог закона:

(1) Извештај о припремљености система одбране од града, који доставља најкасније до 1. априла текуће године;

(2) Извештај о функционисању система одбране од града, са предлогом програма рада за наредну годину у складу са програмом рада Владе;

3) припрема за Владу ванредне извештаје из члана 6. став 1. тачка 3) овог закона;

4) припрема за органе аутономне покрајине и органе јединица локалне самоуправе извештаје о припремљености и функционисању система одбране од града за њихову територију.

III. НАДЛЕЖНОСТ ОРГАНА АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ И ОРГАНА ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА

Члан 8.

Органи аутономне покрајине у оквиру својих надлежности у области одбране од града за подручје аутономне покрајине:

1) непосредно сарађују са надлежним органом, другим државним органима и јединицама локалне самоуправе;

2) обезбеђују подршку за функционисање система одбране од града;

3) у сарадњи са надлежним органом непосредно сарађују са регијама и општинама суседних земаља у складу са овим и другим законима;

4) разматрају извештаје о припремљености и функционисању система одбране од града за своју територију;

5) обављају друге послове у складу са законом и другим прописима.

Члан 9.

Органи јединица локалне самоуправе у оквиру својих надлежности у области одбране од града за подручје локалне самоуправе:

- 1) непосредно сарађују са надлежним органом;
- 2) обезбеђују подршку за функционисање система одбране од града на својој територији;
- 3) обезбеђују подршку надлежном органу у ангажовању извршилаца за деловање на градоносне облаке – стрелаца на лансирним станицама на својој територији;
- 4) у складу са законом и методологијом, коју прописује министарство надлежно за пољопривреду, врше прелиминарну процену оштећења од града на пољопривредним културама у року од седам дана од дана када је штета настала, а коначну процену доносе у року од 45 дана од дана када је штета настала;
- 5) разматрају извештаје о припремљености и функционисању система одбране од града за своју територију;
- 6) обављају друге послове у складу са законом и другим прописима.

IV. ОРГАНИЗАЦИЈА СИСТЕМА ОДБРАНЕ ОД ГРАДА

Члан 10.

За организовање, управљање, руковођење и спровођење одбране од града на територији Републике одговоран је надлежни орган.

Члан 11.

Надлежни орган планира и спроводи:

- 1) мере за побољшање и усавршавање методологије одбране од града, других видова модификације времена и оцене постигнутих ефеката рада;
- 2) развој и примену одговарајућих методологија засејавања градоносних и других падавинских процеса и научну верификацију ефикасности методологије;
- 3) обуку и усавршавање кадрова за обављање послова одбране од града и издаје потврду о завршеној обуци, односно усавршавању;
- 4) изградњу, одржавање и модернизацију објеката и опреме;
- 5) пројекте за оцену ефикасности и економске оправданости одбране од града и других видова модификације времена;
- 6) успостављање и обезбеђивање рада мреже радарских центара и телекомуникационе мреже;
- 7) успостављање и обезбеђивање рада мреже лансирних станица;
- 8) ангажовање извршилаца за деловање на градоносне облаке – обучених стрелаца на лансирним станицама;
- 9) обавезни здравствени преглед ангажованих извршилаца за деловање на градоносне облаке – обучених стрелаца на лансирним станицама;

- 10) успостављање заштитних зона око радарских центара и лансирних станица;
- 11) обезбеђивање прилаза и доставе ракета и друге опреме на радарске центре и лансирне станице;
- 12) рано откривање и праћење градоносних облака, као и других падавинских процеса;
- 13) благовремену набавку средстава за засејавање;
- 14) засејавање градоносних облака хемијским реагенсима;
- 15) припрему извештаја о функционисању јединственог система одбране од града и ефикасности примењене методологије у сарадњи са надлежним органима;
- 16) вођење прегледа издатих сагласности за спровођење привредне, друге делатности или радова у заштитној зони радарског центра или лансирне станице који спречавају радарска мерења или дејство ракетама;
- 17) вођење регистра лансирних станица и успостављање јединственог информационог система о стању ове мреже;
- 18) међународну сарадњу у области модификације времена у делу одбране од града;
- 19) обавештавање јавности о стању и функционисању система одбране од града;
- 20) послове везане за метеоролошка мерења у складу са законским прописима;
- 21) друге послове ради правовремене превентивне заштите људи и материјалних добара.

Члан 12.

Функционалну структуру система одбране од града чине:

- 1) у оквиру надлежног органа, Републички центар одбране од града – оперативно-методолошки центар који координира, руководи и обезбеђује услове за рад осталих делова система одбране од града, посебно кроз:
 - (1) израду методолошких инструкција и упутстава и њихову имплементацију кроз спровођење обуке у мрежи радарских центара,
 - (2) израду извештаја и стручних анализа о спроведеној методологији рада,
 - (3) развој нових технологија и модела у сарадњи са научним и другим специјализованим институцијама,
 - (4) обезбеђење јединствене координације рада са надлежним пружаоцем услуга у ваздушном саобраћају,
 - (5) обезбеђење централизоване набавке и дистрибуције средстава за засејавање облака,
 - (6) обезбеђење јединственог техничког одржавања мреже радара и опреме за испаливање противградних ракета и
 - (7) сарадњу са другим службама задуженим за деловање у ванредним ситуацијама;

2) мрежа радарских центара, који руководе и одговорни су за оперативно спровођење методологије одбране града на повереној им брањеној територији;

3) мрежа лансирних станица, која обезбеђује правилно лансирање ракета, прикупљање информација о метеоролошким појавама и других информација битних за оцену ефикасности рада, као и друге информације у складу са законом;

4) телекомуникациона мрежа, која обезбеђује пренос свих видова информација и јединственост спровођења методологије одбране од града на читавој територији Републике Србије;

5) мрежа аеродрома, која ће се користити за полетање и слетање ваздухоплова који учествују у одбрани од града и модификацији времена.

Члан 13.

Ради обезбеђења поузданих радарских података о градоносним облацима и другим падавинским процесима, утврђују се локације мреже радарских центара и заштитне зоне око њих.

Ради испаливања противградних ракета на градоносне облаке, уз поштовање безбедносних мера, утврђују се локације лансирних станица на територији Републике Србије, као и заштитне зоне око њих.

У заштитним зонама у околини мреже радарских центара и мреже лансирних станица уводе се ограничења која се односе на изградњу нових и реконструкцију постојећих објеката и извођење радова који могу нарушити радарска мерења градоносних облака, као и испаливање ракета на њих.

За потребе пролаза и транспорта до радарских центара и лансирних станица утврђује се право службености пролаза преко парцела у власништву правних или физичких лица, у складу са законом.

Влада, на предлог надлежног органа утврђује локације радарских центара и локације лансирних станица, заштитне зоне око њих, као и врсту ограничења - у складу са ст. 1, 2. и 3. овог члана.

Правна и физичка лица, односно предузетници дужни су да у поступку прибављања услова за обављање привредне и друге делатности, односно извођења радова у заштитним зонама радарских центара и лансирних станица прибаве сагласност надлежног органа о испуњености услова утврђених актима Владе из става 5. овог члана.

На поступак издавања сагласности из става 6. овог члана, сходно се примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

V. ФИНАНСИРАЊЕ СИСТЕМА ОДБРАНЕ ОД ГРАДА

Члан 14.

Средства за финансирање система одбране од града обезбеђују се из:

- 1) буџета Републике Србије;
- 2) дела премије осигурања усева;
- 3) других извора, у складу са законом.

Члан 15.

Друштво за осигурање је дужно да за финансирање система одбране од града 10% од уплаћене премије осигурања усева и плодова, које су у складу са законом уплатила регистрована пољопривредна газдинства, до 10. у месецу за претходни месец уплати на рачун прописан за уплату јавних прихода.

Средства из става 1. овог члана приход су буџета Републике Србије.

Члан 16.

Република Србија финансира:

- 1) рад, опремање и одржавање:
 - (1) Републичког центра одбране од града,
 - (2) мреже радарских центара,
 - (3) мреже лансирних станица,
 - (4) телекомуникационе мреже;
- 2) набавку средстава за засејавање градоносних облака;
- 3) ангажовање извршилаца за деловање на градоносне облаке – стрелаца на лансирним станицама;
- 4) опремање аеродрома потребном инфраструктуром за прихват ваздухоплова за модификацију времена;
- 5) друге послове из надлежности.

Висина месечне накнаде за рад стрелаца из става 1. тачка 3) овог члана не може бити већа од 20% просечне нето зараде у Републици Србији према последњем податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Влада, на предлог надлежног органа, утврђује број стрелаца на лансирним станицама за сваку противградну сезону.

VI. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Члан 17.

Међународну сарадњу у области одбране од града спроводи надлежни орган кроз:

- 1) закључивање међународних уговора и њихову примену;
- 2) чланство и учешће у међународним организацијама;
- 3) координирано деловање на градоопасне облаке у граничним областима и размену оперативних и других информација са суседним државама о опасностима од града;
- 4) припремање, организовање и учествовање на међународним конференцијама, округлим столовима, радионицама и другим видовима обуке.

VII. ИМОВИНА

Члан 18.

Имовина радарских центара, лансирних станица, објекти и опрема који су намењени за одбрану од града у јединственом систему одбране од града, у својини су Републике Србије.

VIII. НАДЗОР

Члан 19.

Надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу њега врши министарство надлежно за пољопривреду, у складу са законом.

IX. ОВЛАШЋЕЊА ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОПИСА

Члан 20.

У циљу спровођења овог закона:

- 1) Влада на предлог надлежног органа доноси прописе о:
 - (1) раду и мрежи радарских центара у систему одбране од града, из чл. 12. и 13. овог закона;
 - (2) раду и мрежи лансирних станица у систему одбране од града, из чл. 12. и 13. овог закона;
 - (3) раду и мрежи аеродрома у систему одбране од града из члана 12. овог закона;
 - (4) заштитним зонама у околини радарских центара и лансирних станица, које се односе на ограничења у изградњи и реконструкцији постојећих објеката који могу нарушити радарска мерења и испаљивање ракета са лансирне станице из члана 13. овог закона.
- 2) Руководилац надлежног органа за послове одбране од града доноси прописе о:
 - (1) методологији за обављање послова одбране од града из члана 2. овог закона;
 - (2) хемијским и техничким средствима у систему одбране од града;
 - (3) програму, начину и трошковима спровођења обуке и усавршавања и изгледу потврде из члана 11. тачка 3) овог закона.

X. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 21.

Новчаном казном од 100.000,00 динара до 1.000.000,00 динара казниће се правно лице ако:

- 1) ограничи пролаз лица које се баве одбраном од града и транспорт ракета и друге опреме за спровођење одбране од града, до радарског центра или лансирне станице (члан 13. став 4);
- 2) обавља привредну или другу делатност, односно изводи радове у заштитној зони радарског центра или лансирне станице који спречавају радарска мерења или дејства ракетама, без сагласности надлежног органа (члан 13. став 6).

Новчаном казном од 150.000,00 динара до 200.000,00 динара казниће се прекршајно одговорно лице у правном лицу као и предузетник ако учине радње из става 1. тач. 1) и 2) овог члана.

Новчаном казном од 150.000,00 динара до 200.000,00 динара казниће се прекршајно физичко лице ако учини радње из става 1. тач. 1) и 2) овог члана.

За радње из ст. 1, 2. и 3. овог члана, поред новчане казне, наложиће се уклањање препреке, емисионих уређаја, грађевинских објеката, других објеката или уређаја о трошку правног лица, предузетника или физичког лица, која су поставила у заштитној зони радарског центра или лансирне станице.

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22.

Прописе из члана 20. овог закона Влада и руководилац надлежног органа донеће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 23.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.